

Секція 3.

Актуальні проблеми розвитку рекреаційної діяльності в умовах війни та поствоєнний період

УДК 379.85:159.9

Божко О.О. здобувач другого (магістерського) ступеню рівня вищої освіти, кафедри організації туристичної діяльності МАУП
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу МАУП
Науковий керівник: Кривоберець М.М. кандидат економічних наук, доцент
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу МАУП

СОЦІАЛЬНА ЗНАЧУЩІСТЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

У сучасних умовах воєнного стану в Україні рекреаційний туризм набуває особливого значення як інструмент подолання психоемоційних травм населення. Війна спричинила зростання тривожності, депресивних розладів і соціальної ізоляції, що робить актуальним пошук доступних способів психологічної реабілітації [1]. Метою дослідження є оцінка ролі рекреаційного туризму у відновленні ментального здоров'я українців та окреслення шляхів його розвитку в контексті поствоєнного відновлення.

Рекреаційний туризм охоплює відпочинок у природному середовищі, оздоровчі програми на курортах і культурно-пізнавальні активності, які допомагають знизити стрес і відновити емоційну рівновагу [5]. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, тривалий стрес у зонах конфліктів підвищує ризик психічних розладів на 20–30 % [1]. В Україні, де мільйони людей стали переселенцями, а ветерани та їхні сім'ї потребують підтримки, рекреаційний туризм може стати ефективним рішенням [2].

Природні локації відіграють ключову роль у психологічному відновленні. Наприклад, екотури до Долини нарцисів у Закарпатті чи джерел Синяк у Карпатах дозволяють поєднати піші прогулянки з медитативними практиками, що знижують рівень тривожності [4]. Курорти Трускавець і Моршин пропонують бальнеологічні процедури, які доповнюються консультаціями психологів, допомагаючи учасникам подолати посттравматичний стресовий розлад [5]. Такі програми особливо важливі для дітей і ветеранів, які зазнали психологічних травм.

Важливим аспектом є соціальна взаємодія, яку забезпечує рекреаційний туризм. Групові тури, як-от етнічні фестивалі на Буковині чи гастрономічні подорожі на Одещині, створюють можливості для спілкування

та відновлення почуття спільноти. Наприклад, фестиваль “Трипільське коло” у Київській області об’єднує людей через майстер-класи з традиційних ремесел, що сприяє соціальній інтеграції переселенців і місцевих жителів [2].

Попри потенціал, розвиток рекреаційного туризму в Україні має низку перешкод. Обмежена інфраструктура в сільських регіонах ускладнює доступ до рекреаційних зон для малозабезпечених груп [4]. Відсутність цільових державних програм для психологічної реабілітації через туризм знижує його ефективність [3]. Також бракує інформації про оздоровчі можливості України для іноземних туристів, що могло б підтримати економіку.

Для вирішення цих проблем пропонується:

1. Запровадити субсидовані тури для ветеранів, переселенців і дітей із постраждалих регіонів.
2. Розвивати інклюзивну інфраструктуру, зокрема маршрути для осіб з інвалідністю.
3. Створити інформаційні кампанії про рекреаційні можливості України, підкреслюючи їхній оздоровчий ефект.
4. Залучати громадські організації до організації терапевтичних турів із професійною психологічною підтримкою.

Рекреаційний туризм в Україні є не лише відпочинком, а й потужним інструментом психологічного відновлення. Він поєднує природну красу, культурну спадщину та оздоровчі практики, допомагаючи населенню долати наслідки війни. Для реалізації його потенціалу потрібні державна підтримка, інвестиції в інфраструктуру та активна промоція.

Перелік використаних джерел

1. Всесвітня організація охорони здоров’я. Mental Health in Emergencies. – [Електронний ресурс]. – Посилання на джерело: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-in-emergencies>.
2. Козловський О.В. Туризм як інструмент психологічної реабілітації в умовах війни // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2023. – № 4. – С. 45–50.
3. Закон України “Про внесення змін до закону України про туризм” від 18.11.2003 № 1282-IV.
4. Побігун С.А. Рекреаційний туризм як чинник сталого розвитку регіонів // Науковий вісник ІФНТУНГ. – 2024. – № 1. – С. 12–18.
5. Smith M., Puczkó L. Health, Tourism and Hospitality: Spas, Wellness and Medical Tourism. – Routledge, 2022. – 224 p.